లోకం తీరు

"అయినా మీకెందుకండీ ఈ శ్రమ?!—హాయిగా ఇంటిదగ్గర కూర్చోక, తగుదునమ్మా అని వయస్సు మళ్లినా ఇలా ఇంటెడి చాకిరీ చేస్తూ, ఆఖరికి నీళ్లుకూడా మొయ్యవలిసే కర్మం!" అందొకావిడ, బిందె తెస్తూ తెస్తూ కాలు జారి పడిపోయిన శీతమ్మను లేవనెత్తుతూ.

"మరి కర్మ కాకపోతే మరేమిటిదంతా?! — ఏనుబోతులాంటి కోడలు ఇంట్లో ఉండీకూడా ఇలా పడుతూ లేస్తూ చాకిరీ చెయ్యటం! . అయినా మీ రొట్టె అమాయకులు సుమండీ. ఈ రోజుల్లో అనాయకత్వం క్షంతవ్యం కాదు!" అంది మరొకావిడ దొర్లిపోయిన బిందె తెస్తూ.

"దెబ్బేమీ తగల్లేదు కదా!.. అయినా ఇదంతా పూర్వ జన్మకర్మ ఫలితం!—అందుకే అలాంటి కోడలు దొరికింది. నేను కాపరానికి వచ్చినప్పటినుంచీ, ఇప్పటివరకూ ఒక్కమారయినా మా అత్తగారిని

శ్రీ ఆకుండి
నారాయణమూర్తి

కాలు కదపనివ్వలేదు. ఇంటెడు చాకిరీ నేనే చేస్తూఉంటాను." తన ప్రయోజకత్వాన్ని తెలుబడి చేసుకొనే అందుకు అదే సమయమని అందొకామె.

"ఆఁ!...నీకూ ఈ శీతమ్మగారి లాంటి అత్తగారె దొరికుంటే మహాచేసేద్దువు చాకిరీ. మన కర్మకాలి మనకు బ్రహ్మరాక్షసు లాంటి అత్తలు లభ్యమయేరు. చాకిరీ చెయ్యకపోతే వీపు పెట్లగొడతారని భయపడి చేస్తున్నాము. అంతే!—ఇంతకీ శీతమ్మగారు మంచిగా ఉండడం మంచిదే కానీ, ఇంతలా అతి మంచి పనికిరాదు." అని అత్త పెట్టేబాధలు సహించే అందుకు సహనం తప్పిన ఒకావిడంది.

అప్పటికి కొంచెం తేరుకుంది శీతమ్మ. "ఎందుకమ్మా అలా ఊరికే అనేస్తున్నారు!—ఏదో కాలుజారి పడ్డాను. అంతేగా!" అంది.

"బాగుంది. దేముడి దయవల్ల ఏ పెద్ద దెబ్బా తగల్లేదు గానీ లేకపోతే, ఈ ముసిలితనంలో పడితే ఏ కాలో చెయ్యో విరిగిపోడం తప్పితే ఇంకేముంది—పోనండీ!... పోనీ ఇంట్లో పని మీరు చేస్తున్నారంటే బాగుంది. కనీసం కొళాయిదగ్గరనుంచి నీళ్లయినా తీసుకురాలేదేమిటె మీ కోడలు? ఇంతి దేమిటండీ?" అందొకావిడ.

"చిన్నపిల్ల!—దాన్నెందుకు బాధపెట్టడం లెద్దురూ!" అంది శీతమ్మ సొట్టలు

(54-వ పేజీ చూడండి)

"లెండత్తగారూ! మీరు కొంచెం విశ్రాంతి తీసుకోండి"

★ అమావాశ్య పున్నమి ★

మామ చెవుమీదకు చెయి బోనిచ్చుకొని ఆలాపన బాడి – సీతమ్మ వనవాసం – కథ చెప్పాడు. లోకంనిందలు బడలేక రాముల వారు సీతమ్మను అగ్నిప్రవేశం చెయ్యమంటం, అందులో ఆమె నెగ్గటం చివరకు భూదేవిని సీతమ్మ ప్రార్థించి తనకు దారి యిమ్మంటం, భూదేవి బీటలు వారగా అందులో సీతమ్మ మాయం గావటం.

మాలచ్మి ఏడ్చింది.

"ఎందుకే...?" అన్నాడు రాములు.

"మావూరు బంపించవా బావా? ఇద్దరం ఆడకెళ్ళి సుఖపడదాం."

"ఉస్సు. ఆడేముంది? బూడిద."

మాలచ్మి ఏడవనూ లేదు. మాట్లాడనూ లేదు.

*   *   *

పొద్దున్నే శేసుమామ పయనంగట్టాడు. ఆరోజున ఎక్స్‌ప్రెసు కింద మనిషి బడి చస్తే, ఆ పనికి బోయినాడు రాములు. మాలచ్మి, మామను సాగనంపబోయింది.

"మాఁవా! సీతమ్మ పార్దనకు తల్లి బలికిందా?"

"ఘరి పలక్కుంటే జానికమ్మ భూమిలో కెట్టా బోయింది?"

శేసుమామ మాలచ్మివంక వింతగా జూచాడు.

"ఇదుగో ఆ రైలుకింద బడి సే, ఆ మనిసి...ఆమెను మాత్రం తల్లి గాదూ బిలిచింది? సీతమ్మతల్లి అనుమతి లేందే చీమైనా గుట్టదు."

"నిజం మావాఁ!"

"ఇక వుండు మా అమ్మ! మా లచ్మి! చాలాదూరం నడిచావు."

శేషమామ రామేశ్వరయాత్ర బోయినాడు.

*   *   *

మర్నాడు రాత్రి మెయిలు నిన్న ఎక్స్‌ప్రెసు ఆగినచోటనే ఆగిపోయింది.

"ఆడమనిషి...పాపం కుర్రది...... యిరవై ఏళ్లు గూడా లేవు" అన్నాడు లైటు వేసిన గార్డు.

"గేటుమన్‌ను పిలవండి."

ఇంతలోనే సిమెంటు ఫ్యాక్టరీ వాచిమెన్ వచ్చి, శవాన్ని చూపి "గేటుమేను పెళ్ళాం బాబూ" అని పెదిమ కరచుకొన్నాడు.

మాలచ్మికిదేమీ తెలియదు. తను భూదేవిని ప్రార్థించింది—భూదేవి బీటలువారి తనను ఐక్యం చేసుకొంటుందని. ★

★ లోకం తీరు ★

(10-వ పేజీ తరువాయి)

పోయిన బిందె అందుకుంటూ.

"అసలు మీ కోడలు పనిచేసే ఘటం కాదని చెప్పండి. మీవాడికి ముద్దు. ఆవిడగారికి టెక్కు!—ఇక మీరు చాకిరీ చెయ్యక తప్పదని చెప్పండి. ఏదో ఇంటి గుట్టు కప్పాలని చూస్తున్నారు. కానీ నిజం మాకు తెలీకపోతుందా చెప్పండి." అందొకావిడ దీర్ఘాలుతీస్తూ.

"మీరంతా పొరబడుతున్నారు. నా కోడలు మీ రనుకుంటున్న రకం మనిషి కాదు. దాన్ని అర్థం చేసుకోడం కష్టం లెండి." అంటూ మెల్లగా కోళాయి వేపు అడుగు వెయ్యబోయింది. తీరా నడక ప్రారంభించేసరికి ఆమెకు తెలిసింది తన కాలు ఇరుకెట్టిందన్న సంగతి.

ఈలోగా ఒకావిడ పనిపెట్టుకొని శీతమ్మ ఇంటికివెళ్లి, లోన పుస్తకం చదువుకుంటున్న లక్ష్మితో — "ఏవమ్మాయ్!— చక్కగా పుస్తకం చదువుకుంటున్నావు కాబోలు. వెళ్లు వెళ్లు!—మీ అత్తగారు నీళ్లు తెస్తూ పడిపోయేరు. ఏమయినా ముసలావిడ చేత చాకిరీ చేయించుకొనే సాహసికురాలవ్!" అని చెప్పి వయ్యారంగా వెళిపోయింది.

చివుక్కుమంది లక్ష్మిహృదయం !— పుస్తకం ముడిచి వీధిలోకి పరుగెట్టింది. అత్తగారి దగ్గరకు ఆందోళనతో వెళ్లింది. "అమ్మో!—ఇదేమిటండీ!—ఎంతపని జరిగింది! నే తెస్తానంటే తేనివ్వరు!—దెబ్బ తగల్లేదు కదా?" అంది గబగబా వణుకుతూన్న స్వరంతో.

"ఏం ఫరవాలేదమ్మ. కాలు కొంచెం నొప్పెట్టింది. అంతే! ఓ క్షణం ఇలా కూర్చుంటే అదేపోతుంది. నువ్వు వెళ్లు." అంది శీతమ్మ కోడలు తలనిమురుతూ.

"ఇక్కడేమిటి? — మెల్లిగా లేవండి. నన్నాను కొని మెల్లగా నడవండి." అంది లక్ష్మి.

శీతమ్మ లేచింది. లక్ష్మి నానుకొని మెల్లగా కుంటుకుంటూ ఇంటికెళ్లిపోయింది.

అత్తగారిని దిగబెట్టేసేక లక్ష్మి కొళాయి దగ్గర కొచ్చింది నీళ్లు పట్టుకెళ్లడానికి. కాపరాని కొచ్చేక నీళ్లు పట్టుకెళ్ళడానికి కొళాయిదగ్గరకు రావడం, అది మూడో మారో, నాలుగో మారో!—

ఓ ముసలావిడ ముందుకొచ్చి లక్ష్మి ముఖంలోకి అదోలా చూస్తూ.. "ఔనమ్మా!—నీకెంత సిగ్గులేదే, ముసిలిముండ చేత చాకిరీ చేయించుకొంధికి!" అంది.

మరొకావిడ – "ఏమర్రోయ్! – ఈవిడగారు నవీన నాగరికత కలమనిషి!—ఏమీ అనకండి. ప్రమాదం!...అత్తగారిచేత పని చేయించుకోడం ఈవిడగారి నాగరికత!" అంది.

కన్నీటిని ఆపుకోలేకపోయింది లక్ష్మి!—వాళ్ళంతా తన నలా ఎందుకంటున్నారో అర్థం చేసుకోలేకపోయిందామె. ఉడుకుమోత్తనం హెచ్చయింది. సహించలేనంత కోపం వచ్చింది!—

ఇంకొకావిడ—"ఏవమ్మోయ్!—నాకు తెలీకడుగుతాను; నీమొగుడికి నీదగ్గర భయమనుకుంటాను..."అంది.

మరి సహించలేకపోయింది లక్ష్మి. "మీకెందుకూ నా ఊసు?—" అంది బొంగురు గొంతుకతో. ముఖం కందగడ్డలాగయింది. అప్రయత్నంగా కళ్లంట నీళ్లు కారేయి.

"మా ఇష్టం వచ్చినట్టు విమర్శిస్తాం!—మ ధ్యవర్తివిమధ్య?" అని సమాధానమిచ్చిందొకామె.

లక్ష్మిహృదయం బాగా గాయపడింది. ఎందుకు వాళ్లలా తనమీద ఊరికినే కత్తి కట్టేరో అర్థంకాలే దామెకు. తనేం తప్పు చేసిందిగనక?—ఉదారస్వభావంకలఅత్తకు కోడలవడమా తను చేసినతప్పు — బిందె నిండింది. కళ్లుకూడా నిండేయి నీళ్లతో!—అడుగులు తడబడుతూఉంటే బిందె భుజం మీద ఉంచుకొని ఇంటివేపు అడుగులేసింది లక్ష్మి. ఆమె వెళిపోతూఉంటే, కొళాయి దగ్గర మూగిన అమ్మలక్కలు నానారకాలుగానూ అన్నారు.

లోకులు తనగురించి ఇన్నాళ్లయి ఏమనుకుంటున్నారో లక్ష్మికి అనాడే తెలిసింది!—ఆమె మనస్సు వికలమయిపోయింది. తను సుఖంగా ఉండడం లోకుల కంత కష్టంగా ఎందుకుందో అర్థంకాలే దామెకు!—

నిజానికి లోకులు విమర్శించుతున్నట్టుగా, తను అత్తగారిని బాధలు పెడుతున్నదా?—లేదే!—ఆమెకు తనెన్నడూ కష్టం కల్గించలేదే!—కానీ ఒకవేళ తనకు తెలీకుండా తనవల్లామెకు కష్టం కలుగుతున్నదా? పైకి తనముందేమీ అనకుండా లోలోన క్రుళ్లుతూ లోకులముందు తన గురించి చెడ్డగా అత్తగారు ఇన్నాళ్లయి చెప్పుకుంటున్నదా?...లక్ష్మి మనస్సు తీవ్ర

మైన ఆలోచనలమధ్య నలిగిపోడం మొదలి పెట్టింది!...

పరుగుమీద బిందె దించింది. వంటింటి వేపు చూసింది. అప్పటికప్పుడే పొయ్యి అంటించి ఎసరుపెట్టింది సీతమ్మ. ప్రక్కనే కూర్చొని అరటికాయలు తరుగుతున్న అత్త గారిని లక్ష్మి చూసింది. ఏదో బాధ ఆమె హృదయంలో చెలరేగింది. లోకుల విమర్శలలో కొంత సబబు వుందనుకొంది......

"అత్తగారూ!–మీరు కొంచెం విశ్రాంతి తీసుకోండి. నేనివాళ వండుతా"నంది"

అంతా క్రొత్తగా కనిపించింది సీతమ్మకు! చిరునవ్వు నవ్వింది — "పిచ్చి పిల్లా! — ఆ కోళాయిదగ్గర వాళ్ళేమయినా అన్నా రేమిటి?—ముఖం అలా వాడిపోయిందేం?– పోయి ముఖం కడుక్కో! నువ్వేం వండు తావు" అంది.

"మీరిలా అంతపనీ చేస్తూ ఉండడం నాకేంఇష్టంలేదు. ఇకనుంచీ నేనే పనంతా చేస్తాను!" అంది లక్ష్మి.

మళ్ళీ నవ్వింది సీతమ్మ. "ఓ కోడుకు పుట్టేక చేద్దువుగానిలే! — నాకు ఇంకా సత్తువఉండగా నువ్వు నన్ను కూర్చోపెట్టి పనిచేయడం, నన్ను వమానపరచినట్లవుతుంది! — లోకులు రకరకాలుగా వాగుతారు. దానికేం?—ముఖం కడుక్కొని ఆపత్రికలో ఏదో చదువుకో! — మీ ఇద్దరూ సుఖంగా ఉండడమే నా సుఖం. అంతే!"

అత్తగారి మనస్తత్వం ఎలాంటిదో అర్థం కాలే దామెకు. ఏంచెయ్యాలో తోచలేదు. అలా ఆలోచిస్తూనే సబ్బుపెట్టె పట్టుకొని పెరట్లోకి వెళ్ళింది లక్ష్మి.

లక్ష్మి పెరట్లోకివెళ్ళేక "పిచ్చిపిల్ల" అని అనుకుంది సీతమ్మ. కోడలంటే ఆమెకు తగనివాత్సల్యం!– కూతురులేనిలోటు ఆమె లక్ష్మిద్వారా తీర్చుకుంటున్నది. ఏముహూర్తాన లక్ష్మి ఆమెకు కోడలైందో ఆనాటినుంచీ లక్ష్మిమీద ఏదో అవ్యక్తమైన ప్రేమ కలిగిందామెకు. లక్ష్మిముఖంలో ఎలాంటి అద్భుతశక్తి ఉందో, సీతమ్మలో మాతృత్వపు పొంగు చిలికింది. లక్ష్మి తుమ్మిందంటే చాలు ఆమెకు భయం! — గట్టిగా దగ్గిందంటే చాలు డాక్టరు రావలిసిందే— లక్ష్మిచేయి ఎఱ్ఱగా కందడం సహించలేని విషయం సీతమ్మకు. కాపరానికి వచ్చిన క్రొత్తలో లక్ష్మి ఈపనీ ఆపనీ చేయడానికి పూనుకొనేది. కానీ కోడలు పనిచేసే అందుకు ఒప్పుకొనేదికాదు సీతమ్మ. కొడుకు రంగనాధంకూడా లక్ష్మిని తన అదృష్ట దేవతగా చూసుకొనేవాడు. విశేషం ఏమిటీ అంటే ఏనాడయితే లక్ష్మి ఇంట్లో కాలు పెట్టిందో ఆనాటినుంచీ అంతవరకు ఆర్థికంగానూ, మానసికంగానూ, శారీరకంగానూ ఎన్నో బాధలు పడిన ఆ కుటుంబం, క్రమ క్రమంగా ఆ బాధలలోంచి విముక్తి పొందడం మొదలుపెట్టింది. కొడుక్కి నెలకు నూటఏభైరూపాయల జీతంగల ఉద్యోగం దొరికింది. అంత జీతంగల ఉద్యోగం లభ్యమవుతుందని ఎప్పుడూ అనుకోలేదామె. పైగా అదివరకు అనారోగ్యంగా ఉండే ఆమె కొడుకు లక్ష్మి వచ్చాక ఆరోగ్యవంతు డయేడు. లక్ష్మి ప్రవేశమే ఆ కుటుంబ ఉన్నతస్థితికి కారణమని సీతమ్మ నమ్మకం. అంచేత ఆమెను ఓ లక్ష్మిగా ప్రేమించి సుఖపెట్టడం మొదలెట్టింది. పైగా ఏ పనీ పాటూ చెయ్యకుండా తీరుబాటుగా కూర్చోడం ఆమెకు చాతకాదు. తను పనిచేస్తూ ఉన్నప్పుడు ఇంకొకరి సాయం అపేక్షించడం ఆమె లక్షణంకాదు. పనిచెయ్యడం ఆమెకో అలవాటు!—అంతే!—

ఎంతో అన్యోన్యంగా ఉన్న ఆ కుటుంబాన్ని చూచి అపార్థం చేసుకున్నారు లోకులు. లక్ష్మికి ఆమె భర్త పూర్తిగా దాసుడయి పోడంవల్లా, సహజంగా సీతమ్మ అమాయకురాలవడంవల్లా, లక్ష్మి అలా దర్జాగా ఏపనీపాటూ చెయ్యకుండా సోమరిపోతుతనంగా కూర్చుంటున్నదని లోకుల ఉద్దేశ్యం!—

అదివరకు చాలాసార్లు లోకులు సీతమ్మకు నచ్చచెప్పబోయేరు. "కోడలింటి కొచ్చినా ఇంకా మీ కెందుకండీ ఈ శ్రమ?— హాయిగా మీ మానాన మీరు కూర్చోండి. చచ్చినట్టు చాకిరీ చేస్తుందది!" అని.

అలా వాళ్లన్నప్పుడల్లా సీతమ్మ చిరునవ్వు నవ్వేది. "నే నున్నంతకాలమయినా అది సుఖంగా ఉంటే చాలు!" అని సమాధానమిచ్చేది.

సీతమ్మ అలా అనడంచేత, ధైర్యంలేని మనిషనీ, పైగా లోలోన బాధపడుతున్నప్పటికీ ఇంటిగుట్టు కాపాడుకోడంకోసం పైకి అలా అంటున్నదనీ ఇరుగు పొరుగుల వారు తీర్మానించేరు.

ఆవాళ సీతమ్మ నీళ్లు తెస్తూ తెస్తూ కాళ్ళలోబట్ట అడ్డపడి పడిపోవడంవల్ల; సమయం దొరికింది కదా అని లక్ష్మిని దుయ్యబడుతూ సీతమ్మకు సానుభూతిని తెలియజేసేరు. లక్ష్మిని దూషిస్తే సీతమ్మ లోలోన సంతోషిస్తుం దనుకున్నారు వాళ్ళు.

అవాళ్టి విమర్శలవల్ల సీతమ్మ అంతగా బాధపడకపోయినా లక్ష్మిమాత్రం చాలా బాధపడింది. లోకులు తనమీదఎందుకంతలా కత్తికట్టి దుయ్యబడుతున్నారో అర్థమయింది కాదు లక్ష్మికి. తను ఏ పనీపాటూ చెయ్యకుండా హాయిగా బ్రతకాలనే అత్తగారు వాంఛిస్తున్నది. తన భర్తకూ అదే వాంఛిస్తున్నాడు. తనకుటుక్కి కూడా అలా సుఖంగా కాలం గడిచిపో వాలనుకుంటున్నది!—ఇకపోతే తను ఏప[నీ] పాటూ చెయ్యకుండా సుఖంగా ఉండడం, తనతో ఏవిధమయిన సంబంధంలేని లోకులకంత కసిగా ఉండడానికి కారణం??... తను వాళ్లకేం అపకారం చేసింది! — తన మానాన తనుంది. తనతో మాట్లాడిన వాళ్ళందరితోనూ సఖ్యతగానే మాట్లాడేది. వాళ్ళ వ్యక్తిగతవిషయాలజోలికి తనెన్నడూ పోలేదు. మరయితే తన బ్రతుకు వాళ్ళకంత విమర్శనీయాంశంగా ఉండడానికి కారణం? — ఒకరు సుఖంగా బ్రతకడం ఇంకొకరికి ఈర్ష్యాజనకంగా ఉంటుందా ఈలోకంలో!—

— ఒకవేళ తనే ఇంటిడి చాకిరీచేస్తూ అత్తగారిని సుఖపెడితే? అప్పుడీలోకులు అత్తగారిని గయ్యాళిదనీ, హృదయంలేనిమనిషనీ నిందిస్తారా?—తనని బుద్ధిమంతురాలని మెచ్చుకుంటారా? — ఆలోచన లెక్కువవడంవల్ల తలనొప్పి వచ్చిం దామెకు. పోయి మంచంమీద పడుకుంది.

— ఇంతకీ లోకుల విమర్శనలకు తల ఒగ్గడం మూర్ఖత్వ మనుకుంది!–కానీ లోకుల విమర్శనలసలే లేకపోతే ఈ లోకంలో మానవులు పద్ధతులకు కట్టుబడుంటారా?— కానీ అది క్రమపద్ధతిలో ఉండాలి–అయితే తనమీది కొచ్చిన విమర్శలు ఎంతవరకూ సక్రమమైనవని ప్రశ్నించుకుంది లక్ష్మి.

— కొంతవరకూ తనదే తప్పని తీర్మానించుకుంది! ... యౌవనంలో ఉన్న తను సోమరిపోతులా కాలంగడుపుతూ, వయస్సు మళ్ళిన అత్తగారు ఇంటెడు చాకిరీ చేస్తూ ఉంటే చూస్తూ ఊరుకొని, ఒక్కపిసరైనా ఇంటిపని చెయ్యకపోడం సబబేనా? కనీసం రోజూ కాఫీలయినా పెట్టినపాపానపోయిందా తను? ఒకటి రెండుమారులు కావరాని కొచ్చేక పెట్టింది కాబోలు. అంతే!—

అమృతమువంటి

అనంగప్రభాయాకుతి

సుందరమైన యౌవ్వనానికి. ప్రకాశవంతమైన తేజస్సుకు. ఉత్తమమైనది. ధాతువును గట్టిపరచి వృద్ధిచేయును బలహీనతచెందిన వరముంతకు శక్తినీ. పటుత్వమును చేకూర్చును. సుఖమైన దాంపత్యజీవితమునకు ఉత్తరవాదముగలసంజీవి.

30 మాత్రలు రు. 10, 15 మాత్రలు రు. 5.

మదనమంజరి ఫార్మసీ

184, చైనాబజారు రోడ్డు. మద్రాసు.

బెజవాడ-శ్రీనివాస మెడికల్ స్టోర్సు పార్కురోడు

రాజమండ్రి-ఈశ్వరదాస్ & కో. మెయిన్‌రోడు

వెల్లూరు:- ఆర్యన్ ఫార్మసీ-ట్రంకురోడు

ఇతర కేంద్రాల్లో ఏజెంట్లు కావాలి

కొంపకి చిచ్చుపెట్టడం అనేది తాటాకు, తెల్లుగుడిసెలు దండిగా ఉండే మనవూళ్లలో గడ్డివాములు లేని నిర్భాగ్యులు చాటున గుట్టుగా కక్షలు తీర్చుకునే సాధనం. అమెరికాలో అంతే కాదు. అక్కడ ఒక రకం కుర్రకారు ఉబలాటం, లోని ఆవేశం, ఆక్రోశం తీరక కల్పించుకునే వ్యావృత్తిలో ఇదొకటి. ఈ కుర్రకారులో మొగపిల్లలే కాదు, ఆడపిల్లలు కూడా ఉన్నారుట. (అమెరికాలో తాటాకులసంగతి తెలియదుగానిక్రాకలపా కొంపల్లో అధికంట) ప్రత్యేకం పని గట్టుకుని శాస్త్రజ్ఞులు కొందరు ఇందు విషయమై పరిశోధన జరిపేటంత ముప్పుగా పరిణమించింది ఈ సమస్య. పరిశోధన చెయ్యగా తేలిందేమిటంటే కొందరు యువకుల్ని పరిశీలిస్తే తేలిన అంశాలేమిటంటే:—కొంపకి నిప్పంటిస్తే ఎలాటి ప్రమాదం సంభవిస్తుందో, ఎంత నష్టం కలుగుతుందో ఈ యువకులికి తెలియకపోదు. అయినా ఆపని చేసే స్తేగాని ఉండబట్టలేరు; ఒళ్లంతా చిటపట లాడుతుంది. ఒక్కొక్కప్పుడు ఎవ్వరూ వినడానికి వీల్లేనిచోటు చూసుకుని గట్టిగా గొంతు తీపు తీరేలాగ అరిచేస్తారు. కొందరు గంటల తరబడి ఏడుస్తారు. ఆ నిప్పు కాస్తా పెట్టేస్తే, ఈ బాధంతా తీరిపోతుంది. జాజ్వల్యమానంగా కొంప తగలడిపోతుంటే చూసి సంతోషావేశాలు పట్టలేక కేరింతాలు కొడతారు. కొందరు ఇళ్లల్లోవాళ్ళని ఇళ్లలోనే తాళంపెట్టి నిప్పంటించి ఆపైన విన వచ్చే భీకర రోదనాలూ, ఆర్తనాదాలూ వింటూ ఆనందబాష్పాలు విడుస్తారటకూడా.

ఈ సంగతులాలోచిస్తావుంటే, విద్యార్థిదశ జ్ఞప్తికి వస్తుంది. ఏ కొద్దిమందోక్క తప్ప అల్లరిపడని టీచర్లు అంటూ ఉండరు. అత్యంత సౌమ్యుడూ ఉత్తముడూ అనో, లేక అరివీరభయంకరుడనో పేరు తెచ్చుకునే టీచర్లని చూస్తే విద్యార్థులికి అంత ఉత్సాహం ఉండదు. పాఠ్యవిషయంలో ఆసక్తి కలిగించే టీచర్లుకూడా కొందరు పాఠశాలావరణకు అవతల విద్యార్థులకు దూరంగా ఉంటే అల్లరిపడరు.

ఇంక మిగతా టీచర్లని క్లాసులోఅయ్యేది, వీధిలో అయ్యేది, చూస్తేచాలు విద్యార్థులికి హుషారెక్కిపోతుంది. ఒక్కొక్కప్పుడు బల్లలు బద్దలౌతాయి, చెవులు చిల్లులు పడతాయి; పుస్తకాలు తుంపులై గాలికెగరడంకూడా కద్దు.

ఇలా బల్లలు బద్దలుకావడం కూతలు మొరుగులు వగైరాలతో చెవులు చిల్లులు పడ్డం మొదలైన లక్షణాల్ని ఏ శాస్త్రజ్ఞులైనా పరిశీలించినట్లయితే, తరహా మొదటి రకమేననీ, అయితే అమెరికన్లకంటె మనవాళ్ళు ఇంకా సౌమ్యులనీ, ఉత్తములనీ, నాగరికులనీ బోధపడుతుంది. పాఠశాలల్లో నేర్చుకోవలసిన, లేక చదవవలసిన విషయాలు మమత, ఆసక్తి కలిగించేవిగా మారే శుభదినం వచ్చినప్పుడు, కాలుచేతులూ గొంతికల విశేష పరిశ్రమకూడా మరొక మంచి తెన్నులోపడి 'చదువుల కొట్టాలు' విజ్ఞాన నిలయాలౌతాయి. ఎస్. ఆర్.

★ లోకంతీరు ★

ఆఖరికి భర్త స్నానం చేసేఅందుకు నీళ్లయినా తోల్లిస్తున్నదా రోజూ? — లేదే మరి తప్పెవరిది?

కానీ తన అత్తగారు తను కాలు కదిపే అందుకైనా ఒప్పుకోకుండాఉండాయె!— బాధతో కాక హృదయపూర్వకంగానే ఇంటెడు చాకిరీ చేస్తున్నది. తన భర్తకూడా అంతే!—తల్లి ఏం చెపితే అదే!—ఇంటి సంబంధమైన చాకిరీ చెయ్యమని తన నెన్నడూ శాసించలేదు. అధికవాత్సల్యం కూడా ప్రమాదకరమే అనుకుంది లక్ష్మి!— ఇంతకీ తప్పెవరిదనే ఆలోచనలో పడింది లక్ష్మి.

బాగా ఆలోచించి, ఇక అత్తగారిచేత బలవంతాన్నయినా పని మానిపించేసి తనే ఇంటెడు చాకిరీచేసే అందుకు తీర్మానించుకుంది లక్ష్మి.

ఎన్నిరకాలగానో నచ్చచెప్పింది సీతమ్మ. కానీ వింటేనా?—"ఏమయినాసరే, మీరిక నుంచీ పని చెయ్యడానికి వీల్లేదు." అంది. లక్ష్మి.

"చూడులక్ష్మి!—లోకులు రకరకాలుగా అనుకుంటారు. వాటన్నింటినీ మనం లెక్కించకూడదు"

"అత్తగారూ!—మీ రింత అమాయకులేం?—మీరు మంచివారే!—కానీ మీరింత మంచివాళ్లవడంవల్ల లోకులు నాహృదయం తూట్లు పడేలా విమర్శిస్తున్నారు. ఏమైనా సరే నా గుణించయినా మీరు కొంచెం మార్పు కావాలి. ఇక మీరు ఒక్క పనయినా ముట్టుకుంటే నన్ను చంపుకుతిన్నట్టే!" అంది లక్ష్మి.

మాట్లాడలేకపోయింది సీతమ్మ. ఆమె గొంతుక బొంగురుపోయింది. సక్రమంగా సాగిపోతున్న తమ కుటుంబంలో లోకులెందుకు చిచ్చు బెట్టేరో అర్థం కాలేదామెకు.

మొదట్లో ఒకటి రెండు రోజులు సీతమ్మ పనిచెయ్యబోయేసరికి, లక్ష్మి అలిగి తిండీ తినడంమానేసింది. "ఇంత మూర్ఖత్వంకూడదు లక్ష్మి", అంది సీతమ్మ.

— కానీ లక్ష్మిలో మూర్ఖత్వం కరడు గట్టుకు పోయింది. ఇక గత్యంతరం లేక సీతమ్మ విశ్రాంతి తీసుకోవలసి వచ్చింది.

అర్థంలేని సంతృప్తి కలిగింది లక్ష్మికి!—

ఎప్పుడూ తెగపనిచేసే చేతులకీ కాళ్ళకీ ఒక్కమారు అనవసరంగా విశ్రాంతి లభించడంవల్ల, అవి మరెప్పుడూపనిచేసేఅందుకు వీలులేని స్థితిలోకి వచ్చాయి సీతమ్మకు. మానసికవ్యాధి శారీరకవ్యాధిగా మార్చింది.

—అంత వేగిరంలోనే అత్తగారు ఆపరిస్థితిలోకి రావడానికి కారణం లక్ష్మికి తెలుసు! కన్నీటి ప్రవంతికి ఆనకట్ట ఎలా కట్టాలో చేతనయిందికాదామెకు.

లోకులు అనుకుంటున్నారు. "మెల్లిగా మంచంమీది కెక్కించేసిం దత్తగారిని!— అంతవరకూ కృషి చేసిం దావిడగారు" అని.

ఆమెహృదయంలో అగుపడనిగాయాలు! —"ఈ లోకంతీరు ఇంతే కాబోలు!" అనుకుంది లక్ష్మి.

సతతం కన్నీరుకారుస్తూఉండే కోడలిని ఎన్నాళ్ళు చూడగల దా మహాసాధ్వి సీతమ్మ?!— ★

కుష్ఠ ★ బొల్లి

తగ్గిరా మేహమచ్చలు, సెగ, సవాయి వ్యాధులకు, గ్యారంటి చికిత్స, క్యాటలాగు ఉచితం. జి. వి. రెడ్డి అండ్ కో., (రిజిష్టర్డు) "భాస్కరాశ్రమము" గోపాలపురం, తూ. గోదావరి.

Edited, Printed & Published by S. Sambhu Prasad at the Andhra Patrika Press, 7, Thambu ChettySt, Madras